עותק מס׳ 1 מתוך 7 עותקים
מסמך זה כולל 17 עמודים

עדותו של סא"ל נפשי

11 כתב

ש. האם אתה כעת סמח"ט 188.

ת. כן.

ש. האם בזמן המלחמה היתה מג"ד 74?

ת. כן.

ש. אני מבקש לדעת את פעילות הגדוד שלך בשלב הראשון של מלחמת יום הכיפורים, דהיינו, שבת - מוצאי שבת - יום ראשון.
האם ידעת שעומדת לפרוץ מלחמה בשבת, ומתי?

ת. לא ידעתי שעומדת לפרוץ מלחמה. לפי כל הסימנים ידענו שעומד לקרות משהו, והמשהו הזה עלול להיות בשבת.
בשבת, בסביבות השעה 10 - 11 - 12, קיבלנו גם התראה שכנראה יהיה משהו.

ש. מה זה "משהו"?

ת. ה"משהו" שאנו תיארנו לעצמנו זה יום קרב, חילופי אש, השמדת מטרות בקו ראשון, ואולי איזה מחטף קטן.

ש. האם לא נאמר לך בשעה 10,00 שקיימת סכנה למלחמה כללית?

ת. לא. רק לפתיחה באש. הם גם לא יכלו להגיד לי, כי לא הייתי ליד הטלפונים.

ש. איפה היית ?

ת. בשטח.

ש. האין לך מפקדת גדוד?

ת. לא. אני הייתי כבר חודשיים בקו, וכשפרצה המלחמה הייתי מפוזר במחלקות טנקים לכל אורך 70 ה-ק"מ של רהמ"ג מהצפון לדרום.

ש. אבל החל מתחילת אוקטובר חולקה הגזרה בינך ובין גד׳ 53.

ת. נכון מאוד, אבל הכוחות שלי היו לכל האורך, כאשר גד׳ 53 תרם לי לענין הזה 2 פלוגות שהצטרפו אלי.

ש. האם המחלקות שהיו ב-116 היו שלך עד יוה"כ? והיו ת"פ גד׳ 53?

ת. כן. השיטה היא כזאת: היינו 2 גד׳, אחד בקו ואחד בעורף לאימונים ולחופשות. ה-גד׳ שבקו היה באחת משתי הפריסות: או עם 2 פל׳ לפנים, או עם 3 פלוגות לפנים, תלוי בעונות השנה. בקיץ 2 לפנים, ובימי מתיחויות ובחורף עם 3 פלוגות לפנים. ה-גד׳ האחורי היה תורם את 3 הפלוגות שלו בריכוזים מאחור. בערב יוה"כ מלאו כבר כחודשיים לישיבתי בקו. המחלקות שלי היו פרוסות, כמו שאמרתי, מהצפון עד הדרום. כל המחלקות הבודדות היו שלי. גד׳ 53 תרם לי 2 פלוגות לקראת יוה"כ. אחת מהן היתה בצומת ווסט, והשניה - בקוניטרה בבנין החזית, כך שכל מה שהיה בצפון ובדרום היה שלי.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. כמה פלוגות היו לך סה"כ בגדוד?

ת. לי היו 3 פלוגות.

ש. ממתי פקד ארז על הקו?

ת. ה-פק"ל הרגיל אצלנו ב-חט' היה, שעם הישמע היריה הראשונה ב-רמה"ג, לא משנה מי בקו, אחריות הגיזרה הצפונית עלי, ואחריות הגיזרה הדרומית על מג"ד 53, כאשר גבול הגיזרה ביניהו עובר במוצב 110 פחות או יותר. כך גם היה בכל ימי הקרב. היינו מתחילים 4 ימי קרב בשנה, אני אחראי לגיזרתי, הוא לגיזרתו, ולא משנה איזה גד' נמצא בקו.

ש. האם לא היית במשך השבת ליד טלפון?

ת. בשבת עברתי מחניון לחניון. בערב החג כדי לאחל חתימה טובה לכולם, ובשבת בבוקר כדי לבדוק שכולם מוכנים ולא צמים, ואם צמים, אז לשכנע שלא יצומו, ולראות שיהיו מוכנים לנטוש את החניונים. מכל דרכי הפעולה האפשריות שלהם ראינו שיהיה יום קרב רציני עם הרבה ארט', כי הם קידמו הרבה מאוד ארט'. היו 150 סוללות לפנים, והינחנו שהקרב אמור להיפתח בשעות אחה"צ. אנחנו כבר רגילים שבערך בסביבות 2 הסורים מתחילים. שערנו שהם יפתחו באש ואולי גם ינסו לעשות מחטף. איפה לעשות מחטף? גם לזה היינו מוכנים. חשבנו על אזורים מוצב 104, מוצב 105 אזור 109, 107, שזה מוצב נטוש בגיזרה הדרומית, אולי ב-114, היינו מוכנים לזה.

ש. האם היית בתל אבו נידא כאשר פרצה המלחמה?

ת. לא. כאשר פרצה המלחמה הייתי בבנין החזית בקוניטרה.

ש. איפה היו ממוקמות מחלקות הטנקים שבקו?

ת. ב-104, 105, 107, קוניטרה.

ש. גם בקוניטרה היתה מחלקה בנוסף לפלוגה?

ת. בקוניטרה תגברנו את האזור החל מה-13 לספטמבר ועשינו מספר פעולות: היינו בקו 2 פלוגות בלבד, ואני הייתי בתהליך הכנות לביקורת חימוש. היתה לי בגדוד פלוגה מפורקת לגמרי בשל הכנותיה לביקורת חימוש. "סגרנו" אותה מהר ועוד באותו הלילה פרסנו אותה בקו. הייתי עם 3 פלוגות בקו. התגבור בקוניטרה בא לידי ביטוי בכך שקבלה מחלקת טנקים ועוד סמ"פ. כלומר, הריכוזים היו בקוניטרה, 104, 105, 107, ומפקדת פלוגה היתה לי במסעדה וה-חפ"ק הגדודי בבנין החזית.

ש. כלומר 4 מחלקות?

ת. כן.

ש. האם היית בקוניטרה כשפרצה המלחמה?

ת. כן.

ש. האם קבלת פקודה כלשהי?

ת. אני בעצמי. הודעתי למעשה, ל-מח"ט 188 על פתיחה במלחמה.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. הם היו המחלקות שבמוצבים כפופות לך?

ת. לא. מבחינה הפעלת השריון - אני אחראי. אם הם מרגישים בתנועה חשודה בלילה וזקוקים לסיוע של טנקים הם מפעילים את המחלקה, כך זה היה ע"פ ההגדרה. אם זה המוצב, וזו מחלקת הטנקים, קיימות שתי אפשרויות:

1) המוצב זקוק למחלקת טנקים לצורך חבירה. במוצב יושבים חי"ר, וחניון הטנקים נמצא במרחק נסיעה של מקסימום 5-7 דקות. אם המוצב זקוק לטנקים יש לנו עמדות טנקים קבועות לחבירה. הוא קורא למחלקה ברשת ה-חי"ר שקיימת בה האזנה, הטנקים מדווחים ל-מ"פ, והוא זז אוטומטית למוצב כשה-מ"מ שוקל, בהתאם לדברי המוצב, כיצד לתפוס את העמדות.

2) במקרה של התקפה, אני הולך ועושה התקפת נגד. המוצב נכנס לרשת הטנקים ואז הטנקים הם הכוח הדומיננטי, והמוצב הוא רק עמדת תצפית לגביו.

ש. מחלקות הטנקים בקו לא היו ת"פ ולא היו בסיוע כללי לפי פקודות מקדימות מראש?

ת. ה-חי"ר יכול היה להפעיל את הטנקים לחבירה ולסיוע, אך לא התעסק במנהלה, בתחזוקה או במבצעית שלהם.

ש. האם יכול היה ה-חי"ר לתת לטנקים פקודות תנועה ואש?

ת. כן. בעיקר לחבירות. לא למשימות בט"ש רגילות, כמו אבטחות של סיור בוקר. בזמן שבנו את שבילי המערכת הוא נתן פקודות ישירות למחלקה, כי זה לא עסק פרטי שלו, אלא דרך מפקדת הפלוגה, זה היה מגיע אלי, או דרך חטמ"ר 820, זה היה מגיע ל-חט' 188, או דרך פיק' צפון, כי היינו חטיבה של הפיקוד וזה היה מגיע ל-חט' שלנו, ואנחנו היינו קובעים איפה הטנק יעמוד, כמה טנקים נוציא למשימה הזו, ומי יהיה המפקד באותו מקום - הכל בהתאם למשימה.

ש. כאשר פורצת אש, יכול ה-חי"ר לתת לטנקים הוראה לחבירה וכדומה, אך האם יכולים לומר לו להזיז את הטנקים ממוצב זה למוצב אחר?

ת. לחבירות כן, ולכן היו האזנות למוצבים. אבל אם אני הולך לעשות התקפת-נגד, המוצב הוא הסדן בלבד, אני הגורם הדומיננטי, והמוצב נכנס לרשת שלי.

ש. אם אתה בגיזרה בעת התקפה. האם יש לך סמכות לקחת את מחלקת הטנקים הזאת ולהעבירה למקום אחר?

ת. ברור.

ש. זה אם כך סיוע "כללי" מאוד.

ת. ב-רמה"ג היו הגדרות ממש מדוייקות בענין הזה, של מי אחראי על מה: הפעלת שריון באחריות השריון.

ש. ואם הוא רצה להטיל וטו על הפעולה שלך, זה נעשה דרך הפיקוד?

ת. מג"ד 13?

ש. כן.

ת. במלחמה הוא היה ברשת שלי, ו-כנ"ל כל המוצבים וכל האש והסיוע הם קיבלו דרכי ולא דרך מג"ד 13.

ש. האם פקדת גם על המוצבים?

ת. אני פקדתי על כל הגזרה הצפונית כולל המוצבים, אשר בהם נעזרתי לפי מה שהם רואים ושהם יכולים לתקן לי את האש.
לנו היה ניסיון שכן כל ימי הקרב נפלו על הגדוד שלי, ולמדנו כמה דברים בסיסיים בשיתוף הפעולה עם ה-חי"ר. חי"ר לא יודע מבחינה מקצועית כיצד להפעיל את הטנקים כמו שאנו יודעים. אני מבקש ממנו שיתן לי תצפית וגם תצפית צריך לדעת: קצר או ארוך, כל מ"מ חדש שהיה מגיע למוצב היה נפגש, מ"מ הטנקים עם מ"מ ה-חי"ר, לוחצים ידיים, ומלמדים אותם שיעורים אלמנטריים בבליסטיקה אלמנטרית של תותחנות, לימדנו אותם כיצד עורכים תיקוני אש, ומה אנחנו רוצים ממנו שיעשה ויזהיר, וכך זה הלך גם במלחמה.

ש. מה הפקודות שקבלת עם פתיחת האש?

ת. לא קבלתי פקודות, עשיתי הכל לבד.

ש. על דעת עצמך?

ת. לא על דעת עצמי. סיכמנו מראש. ראיתי מטוסים באים אלי ממזרח והתחילה ארט'. דיווחתי ל-מח"ט ואמרתי לו, שאני חושב שזה מתחיל. תוך 5 דקות עלינו לעמדות. אמרתי לכולם "קפיטל" שהיתה מילת קוד לעליה לעמדות ולתחילת יום קרב. לך תדע שיש מלחמה. מאיפה לי לדעת זאת?
וכמו שסוכם לפי מה שתרגלנו, הכל עבד כמו שעון, מאותו הרגע עד סוף המלחמה. כל אחד ידע את עמדתו. הטוחים היו מדודים בלייזר, וכל אחד ידע לאן עליו לנסוע כשנגמרת לו התחמושת ולאן כשאוזל לו הדלק.

ש. מה עשו שתי הפלוגות מצומת ווסט וקוניטרה?

ת. הפלוגה מקוניטרה פוצלה, ותגברנו בה את הקו הראשון: מחלקה ל-107, מחלקה ל-109 ומחלקה ל-סמג"ד 105. לאט לאט התחילו גם להיות נפגעים. ברשות ה-מח"ט הזזתי את הפלוגה השניה לצומת מנצורה. כשהגיעו התחילו להיפגע אצלי טנקים, ומספר הטנקים בקו הראשון כבר הצטמצם. אז שלחתי לתגבר את הקו הראשון באזורים בוקעתה (מחלקה + עם ה-מ"פ) וגם ל-104

ש. באיזו שעה שלחת את הפלוגה מווסט?

ת. בסביבות 1530-1600.

ש. האם זכורה לך הפעולה שגדודי חט' 7 יצאו לכיוון רכס החרמונית?

ת. בהחלט.

ש. מתי זה היה?

ת. במוצאי שבת; בשעות הערב הראשונות, אולי באור אחרון.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. האם לא היה זה בסביבות 1500, כאשר דיווחת שניגשים טנקי גישור לתעלה? דיווח זה, היה לפי היומנים ב-1430. אולי אתה מוכן לומר לי מה היה שם?

ת. אם המלחמה פרצה 11 דקות ספורות לפני 1400, הרי שתוך 5 דקות היינו בעמדות (הייתי מעל הבוסטר בערך 107). בין ענני האבק והארטילריה הבחנתי בטנקים ו-נגמ"שים נוסעים ומתקדמים לכל רוחב החזית לעבר תעלת ה-נ"ט. (מצביע על המפה על מקומו ליד תעלת ה-נ"ט) הייתי על ציר ללא שם שעובר בין הבוסטר לאחמדיה ול-107. זו דרך חבירה של הטנקים. המוצב הוא פה על צומת יבשה.

ש. איפה ראית את האויב?

ת. (מראה על המפה) בחצפית שלי זו הגזרה של 15-20 ה-ק"מ עד אום-בטנה בדרום ועד מחנות חלס ותל שאמס בעומק. כאשר דביזיה מס' 3 נסעה ממחנות חלס ביום שני, דיווחתי על הכיוון המדוייק של פנייתה. 7-62 הגיעו כאן ל-107 דרך הכביש הראשי - חאן ארנבה ועשו לי התקפה על 107 ונשארו כאן.

ש. האם ראית נגמ"שים נעים לעבר תעלת ה-נ"ט?

ת. הם נעו לאורך כל הגזרה מ-רבה ובמפוזר לכל רוחב החזית. באזור 449 מה שהיה פעם מוצב 106. אזור שני זה 107, שלישי זה לכיוון 109, בצורת שלושה אגרופים.

ש. כמה היו בכל אגרוף כזה?

ת. לך תדע. היו גדודי טנקים, 3 גדודים. עם התקרבותם הפעלתי ארט' בכל רמה"ג. ראיתי שמתקרבים טנקי גישור, ואז הבנתי שעומד להיערך פה המחטף שדיברו עליו, לא ידעתי על המלחמה.

ש. איפה ראית את טנקי הגישור?

ת. בכל שלושת האזורים. מה עושים? נותנים להם להתקדם ומשמידים אותם. נתתי הוראה לירות רק על טנקי גישור, וכולם הושדמו, בכל שלושת הצירים למעט 2 טנקים שהגיעו לכאן מול אופנה זה 449, 106 הישן והם הגיעו לציר יבשה לתעלת ה-נ"ט, ופה באזור הזה מבחינת העמדות קשה לשלוט. אני שלחתי את אבנר ה-מ"פ, שהגיע מצומת ווסט לפנות ערב להשמיד את מה שהגיע לתעלה באזור יבשה. הוא ירד למטה, עם 4 טנקים. עד כמה שזכור לי השמיד את הגשרים ואת כל מה שעבר לצד השני, ובערב עד חשיכה לא הצליח אף טנק סורי לעבור אצלי בגזרה הצפונית.

ש. האם אלו טנקים שלך ולא של גדודים אחרים מחטיבה 7?

ת. טנקים שלי מתחילת המלחמה ועד סופה, עד סוף של הבלימה הייתי אחראי על 104, 105, 107, 109, ובשלבים מסויימים גם על המרחב שבין 109 ל-110, כאשר חט' 7 מתרכזת ב-סה"כ באזור מול החרמונית.

ש. האם הוא לא ירה עד הערב?

ת. אני מתאר לעצמי שהוא ירה פה, באזור הזה.

ש. הם לא עברו את תעלת ה-נ"ט?

ת. לא. הם לא עברו, מה שעבר הושמד.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. לאיזה עומק עבר?

ת. בערך 150 מ'. יש שם שדה מוקשים מיד אחרי זה. כל מה שמונח שם היום זה עבודה שלנו.

ש. האם עלי להבין מדבריך, שעד ירידת החשיכה שלטת במצב והגדוד שלך בלם למעשה מבלי שהיה צורך בכוחות נוספים?

ת. נכון.

ש. אתה בטוח במה שאתה אומר?

ת. כל מילה באחריות.

ש. האם יש אנשים מגדודך היכולים להעיד על כך?

ת. יכולים להעיד ה-סמג"ד, ו-מ"פ ב. (לנדאו) ו-מ"פ א.

ש. איפה נמצא לנדאו?

ת. קצין אג"מ אצלי.

ש. שלח לי אותו בבקשה לעדות, כי אנו בודקים למה נשלחה חט' 7 לגזרה?

ת. המצב היה, שבגזרה הצפונית היה הלחץ העיקרי. אני יודע מה היה בגזרה הדרומית מאחר והרשת החטיבתית היתה פתוחה. עובדה היא, שעיקר הלחץ ביום שבת היה בגזרה הצפונית. שם היו יותר טנקים. יכול להיות שהתמונה בגזרה הדרומית היתה יותר גרועה, אבל זאת יודעים בדיעבד. כעת, לפי הדיווחים שהיו בשבת התברר, כי בגזרה הצפונית מסתמן עיקר הלחץ של הסורים.
לא שמעתם את הקלטות הרשת החטיבתית?
חט' 7 נשלחה צפונה בהתאם לתמונה שהתקבלה, שעיקר הלחץ היה בגזרה הצפונית.

ש. לפי דבריך פתרת את הלחץ בצורה אלגנטית ביותר.

ת. כן. אבל זה לא פתר את המרחב שבין 107 לבין 105. עד חשיכה - כל מה שעבר הושמד.

ש. אם אתה מודיע שמתקיפים אותך מאות טנקים ואינך מצליח להתגבר עליהם אני מניח שתישלח לך תגבורת, אבל לפי תאורך, ואין לי כל סיבה לא לקבל אותו, פתרת יפה מאוד את הבעיות.

ת. שלטתי יפה בכל המרחב של הגזרה הצפונית. כל המוצבים היו ברשת שלי. כל מוצב שהותקף קיבל מחלקת טנקים וסיוע. במידה וה-קת"ק של המוצב לא קיבל ארט' אז ה-קת"ק שלי קיבל ארט'. היו לי 2 קת"קים על 2 פלוגות.

ש. אתה פיצלת את 2 הפלוגות שלך למחלקות. כשאתה חושב בדיעבד, האם היתה זו לדעתך פעולה נכונה?

ת. בהחלט. היתרון שלנו על פני יחידות אחרות שהגיעו ל-רמה"ג היה יתרון הכרת השטח. לא היה קפל קרקע שלא ידעו אותו.

ש. האם חלקת את כוחותיך לפי מאמצי האויב.

ת. כן.

ש. האויב התרכז בשלושה מאמצים: מול 109, מול 107 ומול 105 ו-106 הישן.

ת. וגם 104? כל ציר פריצה בגזרה הצפונית דפקו בו הסורים. ריכוזים היו בגזרה של 104. בגזרה שבין ג'ובתה ל-105, בגזרה שבין 105 ל-107 מה שנקרא בסופו של דבר עמק הבכא ובגזרת 109 ומ-109 צפונה לעבר קוניטרה.

סודי

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. יש לי רושם שהמאמץ העיקרי היה מול עמק הבכא?

ת. לא בהכרח, אתה טועה.

ש. איפה?

ת. לא היה מאמץ עיקרי, מטרתם לדעתי היתה לעבור את תעלת ה-נ"ט בכמה מקומות שיצליחו לעבור. והם ניסו בכל מיני מקומות. בכל כוח היה צות קרב של טנקי גישור וטנקים. הטנקים אני יודע כעת, שייכים לגדודי ה-חי"ר.

ש. לא היו בכל מאמץ כזה 40 טנקים?

ת. כן היו. יש לי מפה שמאורגנת לפי הסימנים של הצבא הסורי יש לכל יחידה סימן על החגור של הטנק.

ש. האם דיווחו לך ש-חט' 7 נכנסת לגזרה?

ת. ראיתי שברשת שלי מופיע פתאום שם חדש משבצת, זה חט' 7. ואמרו לי שאני עובר ת"פ משבצת. כך אמר לי ה-מח"ט שלי.

ש. מתי?

ת. בשבת לפנות ערב.

ש. וזה ישנו ברשת?

ת. אני לא יודע אם זה היה ברשת הגדודית שלי או ברשת החטיבתית, זה היה בשלב חלוקתה של הגזרה לשתיים לקראת חשיכה: חטיבה צפונית, וחטיבה דרומית. יאנוש הסביר לי שהיתה חלוקה ל-2, שאני עובר ת"פ שלו, ושאמשיך לעשות את אשר אני עושה. המשכתי. שיקולי האלוף היו שעיקר הלחץ היה בצפון בעת השלבים הראשונים. אולי זה מוטעה, כי בדרום לא הכל היה ידוע. עובדה היא שבמוצאי שבת טנקים של גדודי הטנקים מחטיבות ה-חי"ר היו כבר בצומת חושניה. יש סימנים, אתה ניגש לסימון ואתה רואה על הטנק זה טנק של חטיבה זאת וזאת, וזה ליד חושניה על ציר הנפט.

ש. אתה בדקת סימני טנקים בציר חושניה?

ת. בטח.

ש. כלומר, שלך יש תמונה נכונה של התפתחות הקרב ב-רמה"ג?

ת. כן, זה מחובתי להתעניין, למען משפחות החללים שלחמו שם ושהיו מהכוחות שלי.

ש. האם פרטת את הפרטים האלה בפני האלוף אבידר?

ת. מה ששאל אני עניתי. הגדוד שלי נשחק הרי לגמרי, ולפריצה לאחר שלב הבלימה אני הגעתי עם סה"כ 7 טנקים. הכניסו אותי בתור כוח עתודה שנקרא ברשת "פלג". אספתי את החברה ביום הראשון ותוך יום הפכנו להיות כוח מובי"ל של חט' 7. כך שבתחילה היה לי שם 74, אח"כ כוח "פלג", אח"כ לקחו אותי לשדה ואמרו לי להקים את גדוד 82. מפקדי הפלוגות ב-82 לא נפגעו במלחמה. אחד מהם נפל בשבי (דן לוין), זמיר (טיגר), וגבע שהיה מ"פ וצ"ס שהיה מ"פ הגיעו אלי, והם היו בגזרה הדרומית. (כלומר גבע וצף מהם ידעתי מה אירע בדרום, כי הם היו 2 פלוגות מ-188).

סא"ל נפשי

עותק מס'.1.

ש. איפה זמיר?

ת. סמג"ד עכשיו. בלילה הוא היה מדרום לקוניטרה באזור 110, אח"כ בא אלי (למחרת) לאזור 107.

ש. הוא דפק נדמה לי חט' ממוכנת.

ת. לא צריך להגזים, גד' טנקים בערך. הוא עשה מארב טוב וזה הצליח. מה שעושים טוב - מצליח.

ש. מה עשה עד רדת החשיכה?

ת. בגדוד היו פק"לים. במלחמה לא משנה. יש שלב ראשון של פינוי מחנה. המחנה שלי תמיד היה מופגז, ולכן פונו בנות ונשארו אנשי מנהלה. ה-פק"ל הרגיל: רצים ניגשים לבונקרים בתל-אבו-חנזיר מעמיסים תחמושת ונוסעים לנקודות מילוי תחמושת שהיו קבועות וידועות לכל אחד בקו. לגדוד בעורף היה ידוע לאן לשלוח, והלוחמים ידעו לאן לנסוע ומהיכן לקבל. לקראת רדת החשיכה היה חלק מועסק וחלק לא. חלק היה עסוק עם ארט' שנפלה עליו, או עם טנקים שעוד היו מולו. אמרתי שכל מי שהיו מולו. אמרתי שכל מי שפנוי יעשה הכנות לכניסה מסודרת ללילה, מבחינת התאורות, הרכבת זרקורים, והכל נעשה אצל כולם. התחמושת החלה להגיע לנקודות המילוי, ואז החלו טנקים לנסוע אחורנית בדרוג, כל פעם כוח אחר, למלא תחמושת, כך שתוך כדי הלילה הייתי מוכן ליום המחרת.

ש. האם בלילה לא היו פריצות אויב?

ת. היו פריצות. שמענו רעשים, השתמשנו בתאורה עד שהתאורה נגמרה. בגזרה של החרמונית היתה לאט לאט הצטברות כוח. באזור הזה עד לכאן היה אזור הפריצה. מה שקרה הוא שטנקי הגישור הושמדו כאן והם הביאו, כנראה, טנקי דחפור או טרקטורים (כשהגעתי לא מצאתי טרקטורים). הם עשו כאן אחרי המתחמים האלה 6-8 פריצות באזור הזה. באזור הצפוני הם לא הצליחו, מול 107 לא הצליחו ומול 109 לא הצליחו.
כלומר: באזור 109 הם המשיכו להתקדם בלילה, ומה שהתקדם הושמד. באזור 107 לא הצליחו בכלל לחדור ובאזור של מול אופנה (באזור שמצפון ל-107, ל-105) כן הצליחו להיכנס. במשך שני הלילות הבאים הצטבר שם כוח גדול שלהם. הכוח המצטבר היה 225 טנקים.

ש. עם כמה טנקים נשארת פה?

ת. קשה לי לזכור.

ש. האם נפגעו לך טנקים בשעות האור?

ת. נפגעו לי טנקים: בערך שישה-שבעה.

ש. כמה טנקים נפגעו לך עד לחשכה?

ת. שבעה בערך.

ש. בחשכה נשארת באותה פריסה כמו באור?

ת. אותו הדבר.

ש. על רכס הבוסטר כלומר לא נשארו יחידות.

ת. אני הייתי על הבוסטר.

סא"ל נפשי

עותק מס'. 1.

ש. עם כמה טנקים?

ת. עם טנק אחד – הטנק שלי.

ש. האם אתה היית יחידי על הבוסטר?

ת. במשך יומיים הייתי לבד על הבוסטר.
התותח לא היה תקין. הייתי לוקח "רברס": הנהג היה נוסע עד שהיה עולה על אבן, והתותח היה פחות או יותר למטרה, והיינו יורים.

ש. מי, אם כן, ניהל למעשה את המלחמה באותו כוח, שפעל מול אופנה ושהצליח, לדבריך, לעבור את תעלת ה-נ"ט על-ידי-זה שעבד עם דחפור?

ת. בוא ואסביר לך מה קרה בלילה. למעשה הייתי העיניים של חט' 7 למשך כל זמן המלחמה, ואני מניח גם של הפיקוד, זה היה החלק שלי. כל מה שנעשה בשטח ממחנה חלס בכל הגזרה הצפונית-דיווחים הגיעו ליאנוש: בכל מוצב ובכל גזרת מוצב, כל כמה זמן הייתי דואג לעדכן אותו מכל מה שקורה אצלי בקו הראשון. זה מה שנתן לו אפשרות להתרכז רק בחרמונית. זה נתן לו אפשרות, כי בכל השאר הייתי אומר לו: אתה יכול להיות רגוע בכל מה שקורה; זה בסדר, אנחנו מחזיקים מעמד - אתה יכול להתעסק במה שיש לך. אחר-כך הוא גם קרא לנו לשם.

ש. באיזו שעה בערך הוא הגיע לחרמונית?

ת. איני יודע.

ש. מה היה בלילה?

ת. כל הלילה, הייתי מאתר כל "יציאה" של הסוללות הסוריות, הייתי מוריד לשם אש נ"ט ומשתיק את הסוללות. בלילה שמענו רעשים. אמרתי לכל מי שיכול לדומם את הטנק - לדומם, לחסוך בדלק. כשהיינו שומעים רעשים, היינו יורים לעבר מקורות הרעש. בתאורה היו משתמשים לאותו מקור רעש, כלומר: עיקר התאורה התרכזה לאזור מדרום ל-105 ובין 105 ל-107 - באזור יבשה 12.

ש. האם היו לסורים אמצעי ראיית-לילה?

ת. לא זיהיתי אותם.

ש. האם לא זיהית אותם? לא היתה להם עדיפות...?

ת. לא! אני יודע גם מתחקירי שבויים, שהם לא מרבים להשתמש בזה.

ש. האם תחקרת אישית שבויים?

ת. לא, אבל יצא לי לדבר עם אחד.

ש. האם לא גיליתם אינפרה-אדום ולא ס.ל.ס?

ת. לא. ס.ל.ס אינני יכול לאתר.

ש. אתה יכול לאתר כשאתה תופס טנקי שלל אחרי שנדפקו?

ת. לכל טנק יש א.א. לי יש אפשרות לאתר מקורות א.א. אני, עם האמצעי שלי מהמקום בו נמצאתי, לא איתרתי תנועות א.א., אך כן איתרתי תנועות מסודרות ומאורגנות של הצבא הסורי. זה אני אומר לך, כי למחרת בבוקר, לאחר שראיתי מה השמדנו בלילה, ראיתי איך זה היה מאורגן. במקרה נזדמן לי להתאמן על כלים רוסיים. יש להם תאורה אדומה וירוקה, זה שמאל וימין, וה-נגמ"ש היה מוביל בראש. הם היו תוקעים סימני רקטות, ועל ה-נגמ"ש הראשון דגל ירוק או דגל אדום תלוי ב...

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. היו גם אורות סגולים?

ת. אורות א.א.?

ש. לא, אור סגול לסנמון מפקדים.

ת. אני יודע שזה ישנו, אבל זה מאחור, ואתה לא רואה את זה - מעט מאד אורות. ואנחנו ידענו, שהסורים מתורגלים בנסיעת לילה - אין מה לעשות.

ש. אז האם דפקתם אותם בלילה עוד הפעם?

ת. דפקנו אותם בלילה בעזרת רעשים ובעזרת תאורה. למחרת בבוקר ראינו את הקטל, ומיד זה המשיך הלאה.

ש. האם התחילו שוב ההתקפות ביום ראשון בבוקר?

ת. בטח!

ש. מה היה ביום ראשון בבוקר?

ת. ביום ראשון בבוקר היה ערפל נוראי בכל הגזרה הצפונית, ואחרי שהערפל התפזר התחילו התקפות חי"ר על המוצבים.

ש. על איזה מוצבים?

ת. על כל המוצבים: באזור 107 גמרתי להם את ההתקפה עם 175 מ"מ שקיבלתי. הסורים זרקו עשן, וזה מצויין לטווח. הם הרי מתקדמים עם עשן עם מסכות הגז.

ש. אם הם זרקו עשן לחפות על עצמם, זה יכול להיות טוב?

ת. מטומטמים. מה טוב? ה-חי"ר לא רואה כלום, והעשן מהווה נקודת ציון מצויינת לארטילריה. זה נגמר מהר מאד.

ב-107 זה נגמר מהר, ובאיזור המוצבים - לא קיבלו המוצבים ארטילריה, הם עלו עלינו...

ש. הם לא קבלו חיפוי עשן מארטילריה וממרגמות?

ת. הם עשו חיפוי-עשן עצמי, כלומר: מתקדמים, וזורקים רימוני עשן לפנים. מה שהם עשו עם ארטילריה הם עשו דברים יפים מאוד.

ש. גם חיפוי עשן?

ת. עשן, זרחן הרבה מאוד. ואז היה הענין של ההתקפות: התחילו הממוכנות לתקוף שם, התחילו ה-T-62 להגיע, היתה התקפה גדולה על אזור 107, אח"כ היה על אזור 105 (מתחת ל-105 יש עמק-בכא קטן). במשך כל היום היינו מועסקים ע"י תקיפות של טנקים.

ש. האם הצליחו הסורים לעבור את תעלת ה-נ"ט ביום ראשון?

ת. במשך היום הם לא הצליחו לעבור. כל תנועותיהם למעבר התעלות היו בלילה. עיקר הכניסה שלהם היה, אני מניח, ביום ראשון בלילה וביום שני בלילה. ביום שלישי היה העיקרי, נכון?

ש. כן, היו שלוש דיביזיות.

ת. ביום שלישי נערך גם הקרב בחרמונית - ה-שב"ש הזה שעשינו. במשך הלילות הם רכזו שם כוחות.

ש. מתי נפרצה בעצם החזית של הגדוד שלך?

ת. היא לא נפרצה עד הסוף. חט' 7 לא זזה מהאיזור עד סוף המלחמה.

סא"ל נפשי — עותק מס' 1.

ש. מתי נכנס הכוח הסורי אשר חטיבה 7 בלמה אותו?

ת. חט' 7 נכנסה צפונה לו, לאזור של החרמונית, במרחב שבין 107 ל-105. היה גם הגדוד של רפל ז"ל...

ש. זה היה, אפוא, בגזרה שלך. אך מתי הם עברו את הקוים שלך?

ת. אותי קדימה אף אחד לא עבר.

ש. לא אותך באופן אישי. אתה נפרסת בקו הקדמי, וגם הגזרה שבין 107 ל-105 היתה באחריותך.

ת. נכון.

ש. אז מתי הם עברו את הקו שלך?

ת. לא עברו. אתה לא תופס...*

מה קרה בדרום? בדרום מחלקות הטנקים הפרוסות היו 114, 115 (היה שיך ל- ג'וחדר) ו-116. זאת היתה פלוגה שלי. פלוגה שניה שלי, מוקטנת, היתה 7 טנקים בחושניה, כשארבעה טנקים שלה נמצאים בקוניטרה. היו עוד 11 טנקים של עוזי. עכשיו, שבעת הטנקים שלי היו כאן - תפקידם היה לתפוס את האזור של תל-כודנא. אליהם באמת הצטרף אחר-כך ה-סמג"ד. הפלוגה של עוזי הגיעה אחר-כך לכאן - לאזור ג'וחדר. באזור 116 כיווני הפריצה של הסורים היו כאלה: (זה אולי למזלנו הם נעצרו כאן באל-על ולא המשיכו), אבל פה פרצה אחרי הטנקים חטיבה ממוכנת, שתפקידה היה להשתלט על אזור אל-על. מה שקרה כאן הוא (אם אינני טועה לסורים אין סמח"ט אלא יש רמ"ט) שהחטיבה הממוכנת הזאת - כוח אחד שלהם פרץ מכאן ותפקידו היה למנוע לאורך דרך המערכת ולהגיע לאזור אל-על. כוח שני של ה-מח"ט צריך היה לנוע לאזור הכביש, לעבור אותו, ולרדת לכיוון אל-על. ה-רמ"ט עשה את העבודה שלו יפה מאוד, הגיע עד אזור אל-על, ויצר מגע עם אל-על. ה-מח"ט קיבל דיווח מה-רמ"ט ואמר לו: "חכה אני עוד מעט מגיע". ה-רמ"ט חיכה וחיכה, וראה כי ה-מח"ט לא מגיע. הוא שאל את ה-מח"ט: "מה לעשות? אני מול אל-על". ה-מח"ט ענה לו: "אתה לא מול אל-על. אני עוד מעט מגיע לאל-על". זה הדו-שיח המפורסם שלהם, ש"עלו" עליו אמר לו ה-רמ"ט: "תשמע, אם אני עד מחר בצהריים לא נמצא בטבריה, אז תדע לך שאם אני תופס אותך אני אמלוק לך מה שיש לך". בקיצור, הטנקים הסוריים טעו והגיעו לאזור הזה. (מעלה גמלא - נבו).

ש. האם היה זה ביום ראשון בבוקר?

ת. אני לא יודע מתי הם נעצרו, אך בסופו של דבר הממוכנת הזאת הגיעה לכאן, לאזור אל-על.

ש. האם אמר לו ה-רמ"ט שהוא צריך להגיע עד יום ראשון בצהריים לטבריה?

ת. כן. הוא אמר לו: "תשמע, אם אני לא מגיע לטבריה, אני אתפוס אותך ואני אמלוק לך".

ש. האם את זה קלטו בקשר?

ת. כן,

* הערה - בסיור בשטח הראה לי מח"ט 7 ת-62 שחדרו די עמוק בין מערכינו - ראה עדותו של מח"ט 7 - נבו.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. דן לנר שעלה בבוקר דפק את הטנקים הסוריים במזרעת-כאמש.

ת. אני יודע. זה גדוד 39.

ש. היה לנו, אם כך, מזל לא רגיל.

ת. בטח שהיה לנו מזל. פה היו עוצרים אותם המצרים. לא היה מה לעצור כאן. עוד דבר יפה. גדוד 39 הוא גדוד המילואים של חט' 188. היה לנו סמוך למלחמה תרגיל חטיבתי וגדוד 39 נע על ציר שנקרא עכשיו פיקרדו שזה היה "הגזע" במפות הקוד של מכבי-אימונים. זה היה גם הציר שלו במלחמה. הוא עלה כאן במלחמה. זה ציר מקביל לציר מעלה-גמלא. פה באמת הוא דפק את הטנקים הסוריים. אזור מזרעת קוניטרה ואזור מזרעת קאנאת - כל זה גדוד 39 הגיע לכאן. עכשיו מה קרה עם הפלוגה השניה? חט' 7 שלחה את גדוד 82 לטובת חט' 188. ברק שהוא כיום מג"ד 74, נתקל במארב פה. הוא היה מג"ד 82 במלחמה. הוא נכנס למארב באזור חושניה ו"דפקו" לו את הטנקים. גבע היה כאן. פלוגה נוספת של דן לוין, גם כן מג"ד 82, נעה פה והגיעה עד לתל סאקי. בעיתונים עשו מזה מעשה גבורה, אבל אני עד היום לא יודע מדוע הגיעו טנקים לתל-סאקי. תשאל אותי למה, תשאל את ה-מ"מ שהיה במקום למה, הוא לא יענה לך. אף פעם לא היתה עמדת טנקים אחת בתל-סאקי, לא דובר בכלל שיתפסו עמדות בתל סאקי, ועובדה היא שהגיעו כששה טנקים לתל סאקי, כלומר: נתנו להם פקודה להגיע לתל סאקי. סתם כך הם לא היו מגיעים לתל סאקי. ה-מ"פ דן לוין, שנפל בשבי (הוא נלקח עם טנק, דרך-אגב, אם אינני טועה) התל הזה גבהו כ-40 מ' מעל השטח והוא סלעי מאוד. הוא הדרדר עם הטנק שלו על המדרון הדרומי ומכאן נלקח לגבול (המרחק הוא קטן מאוד). שלושה אנשים מהטנק הזה נמצאים בשבי. לי יש בשבי בחור אחד מתל-סאקי הסיפור שאני מכיר הוא כזה, שבשלב מסוים החברה החליטו שם: הולכים לשבי.

ש. למה?

ת. הם זרקו להם רימונים לתוך המוצב, לתוך המחפורות, והטנקים עמדו שם למעלה, אנשים מהטנקים נטשו אותם.

ש. למה הם נטשו טנקים?

ת. אינני יודע... גם לא תחמושת, גם מפקדים שנפגעו, ויש לי מ"מ, למשל, ה-מ"מ של 116 - יואב יקיר, שהצות שלו לקח אותו, קשר אותו, והביא אותו עד תל-סאקי, הוא חיפש רופא. אז הם הגיעו והם חלצו כאן אנשים: היו 20 אנשים על הטנק - הגיעו לכאן, ופה הבחורצ'יק הזה יצא החוצה, ואמר להם: "תשמעו, בפנים כולם מתים, אני היחידי, שנשארתי בחיים." לקחו אותו בשבי, והם נשאר שם עוד יום אחד בפנים. למחרת הסיירת של 205 באה והוציאה אותם. זה מה שאני יודע. אם זה נכון או לא נכון איני יכול לומר לך. בכל מה שעוסק מפה למטה - לא נוגע, כי יש פה דברים שאני לא יודע אותם. שני מ"פים שלי כאן נהרגו. סמ"פ, הגיבור הזה, הלך ברגל מאיזור ג'וחדר, הוא היה סמ"פ של הפלוגה של ג'וחדר, דרך כל הסורים, הגיע למחנה ירדן, עלה על טנק של גדוד הסיור של אוגדה 210, נלחם אתם עוד יומיים ונהרג בפריצה בחאן-ארנבה. יש לי עוד אנשי צות, שהלכו מכאן ברגל: נטשו את הטנקים הפגועים והלכו ברגל, עלו כאן על טנקים והגיעו אלי. כך שתראה, כש-מח"ט לא נשאר, סמח"ט לא נשאר, קצין אג"מ לא נשאר, קמב"צ לא נשאר, מ"פ - אף אחד לא נשאר, סמ"פ - כמעט ולא נשארו, מ"מים - בקושי ו-מט"קים נפגעו הרבה, אז זה מה שקורה.

סודי

סא"ל נפשי

לי בדרום התמונה לא ברורה. אנשים שיכולים לפתור את התעלומה הם קודם כל **עודד ארז**, ה-סמג"ד שלו (אבל אי-אפשר לדבר איתו - הוא פגוע), מג"ד 82 דאז - **ברק**, ה-סמג"ד שלו נהרג ואין מה לעשות, ה-מ"פים שלו: צ'ס (עכשיו סמג"ד אצלנו), **גבע** (סמג"ד בחטיבה 7) ו**דן לוין**, שנמצא בשבי. כשהוא יחזור מהשבי תוכל לשאול אותו מה היה שם בכל אזור **תל סאקי**, כי הוא נפל בשבי באזור תל-סאקי. **אורי עקיבא** נהרג. כל האזור של 111 זה **אורי עקיבא**, והוא נהרג, ה-מ"מ שהיה איתו - **דני אורדנלנד** נהרג, אז אין לי שוב מי שיכול לספר כאן, ואיש צות לא יודע הכל, כי הוא בתוך הטנק. הוא לא ראה מה הלך בחוץ: הוא תותחן או טען. זה מה שיש. מה שצריך לעשות זה פשוט להאזין לרשתות - זה הדבר היחידי. **לחנן** הזה יש הקלטות, אתה יכול לשמוע.

ש. מהרשת הגדודית של 53 לא נדע מה קרה שם.

ת. אבל יש קצין קשר ויש קמ"נ - קמ"נ החטיבה שהיה כאן. ישנו קצין הקשר של החטיבה שהוא כן האזין. אפשר לקרוא להם ולשאול. אני אישית לא יודע. כל מה שאני יודע זה קטעים. אני יודע שהתחמושת לא הגיעה אליהם, התחמושת נעצרה כאן בלילה - על **ציר הנפט** באזור **חושניה**. שיירת התחמושת שהובלה ע"י קמב"צ 820 נעצרה כאן, וזה לא הגיע לכאן. ישנם טנקים בגזרה הדרומית, שאחרי המלחמה שמת להם דלק, לחצת - ונסעת ולא נשארה שם תחמושת. פשוט נגמר הדלק והתחמושת, אם לא תחמושת אז הדלק.

ש. ישנה שאלה, אותה אני שואל את כולם, אשר עליה טרם קיבלתי תשובה משביעת רצון והיא: כשהייתה כאן פריצה, למה לא החזיקו את גדוד 82 במרוכז לדפוק לאיזור **כודנא** ו-אח"כ לדרום, כפי שאמור לפעול שריון, ואם ראו שנשטפים ולא יכולים לתת מכות נגד - למה לא תפסו קו הגנה באיזור **חושניה**? אולי יש תשובה לכך?

ת. לא אני לא יודע מה שנעשה.

ש. אזור **חושניה**, שני הצירים: גם **כודנא** וגם **ציר הנפט**, זאת עמדת הגנה טובה. הייתי בשטח עם **יאנוש** והוא אומר שזה שטח טוב להגנה. האם גם דעתך כזו?

ת. בטח, לא נורמלי. אתה רואה את רכס התילים הזה ואת רכס **רמתניא** ו**תל תלא** ו**תל אל-טחון**: כל זה רכסים. אתה פה מעל הכביש רשת-370 - סגול 370 על הרכס שולט מעל כביש רשת שמוביל מצומת **רפיד**. אתה סוגר את כל הפיתחה הזו.

ש. **יאנוש** תאר שזו חצי פרסה שעוברת ממוצב 111 לעבר **חושניה** ומחושניה לתל-פארס.

ת. בדיוק כך. אני על אותו גל עם **יאנוש** ודיברתי איתו גם על זה.

ש. מתי יצא לך לדבר איתו על זה?

ת. דיברנו הרבה. רצינו ללמוד מה קרה בדרום.

ש. האם אתה חושב שלו היו פועלים אחרת, אפשר היה עם 177 טנקים להשהות ולמנוע מהסורים (לא לעבור את הקו הסגול), אלא למנוע מהם לזכות בהישגים של ממש, הישגים שהביאו אותנו כמעט לאבדן רמת הגולן?

ת. נכון, אפשר.

ש. מה היה דרוש לכך?

סא"ל נפשי

עותק מס'.1.

ת. היו דרושים לכך מפקדים טובים והכרת שטח טובה. זו דעתי, ואני אומר לך את זה בכנות.

ש. אסביר לך למה אני שואל זאת. בסיכומו של דבר לאויב הופעלו כ-240 עד חשיכה, ולאחר חשיכה הופעלו עוד כ-350-400 טנקים, סה"כ 600-650 טנקים. כלומר: עד יום ראשון בבוקר הופעלו למעשה כ-600 טנקים, ויש אומרים ש-177 טנקים יהודים צריכים להכות 600 טנקים....

ת. תיאורטית זה נכון. מעשית, קרה מה שקרה. אינני יודע למה, אבל אני מאמין, ואני עושה זאת גם היום, שבהכרת שטח טובה, בבחירת עמדות טובות, בלימוד שטח נכון, ובתרגול של מערכת שלמה, שמתחילה מהזרמת תחמושת לטנקים ודלק, דרך נסיעה, לא משנה באיזה תנאים, אפילו ערפל. ואני תירגלתי נסיעות בערפל. החבר'ה "פיספסו" עמדות, ואני לא ויתרתי, ובלילה הבא עשינו עוד פעם נסיעה בערפל, כדי שכל אחד ידקלם כמה מטר יש לו לנסוע עד הפגיה, וכמה מהפגיה הוא נוסע, ואיפה הוא תופס את העמדה, ומה הטוח למטרות - אז אפשר לעשות את זה ועובדה היא שזה נעשה.

ש. אתה לא התייחסת לאלמנט של הקצאת כוחות מול מאמצי האויב והתאמה להם.

ת. תשמע, זה ענין של גנרלים...

ש. בדרג הגדוד אני מתכון.

ת. בדרג הגדוד. אם הגדוד פועל נכון ומקצה באמת את הכוחות, מעביר כוחות ממקום למקום כמו שזה נעשה - אפשר לעשות את זה.

ש. משחק בעתודות בדרג הגדוד. הרי כל גדוד היה פרוס עם פלוגה או שתים לפנים והיתה לו פלוגה או שתים מאחור...

ת. בגזרה הדרומית עם פלוגה, ובגזרה הצפונית עם שתים.

ש. השאלה היא אם משחקים עם העתודות, אם מפעילים את הפלוגות העורפיות למכות נגד לעתודה למקומות הנכונים.

ת. כמות כזו לא מספיקה. אז אם אתה יוצא מתוך הנחה שאנחנו באמת מצליחים אז הכמות הזאת באמת מספיקה, אבל אם אתה אומר: במקום אחד לא ילך לי - אז 177 טנקים לא מספיקים, כך שהמספר הזה מאוד מסוכן. מבחינה ענינית, 177 טנקים ב-רמה"ג, לו כל טנק מהם היה פועל נכון וכל מפקד בשטח היה פועל ושוקל נכון - זה מספיק בהחלט. והיה ואחד מהם, ואפילו מספר קטן של טנקים (מאחר ויש מספר כל כך קטן) לא פועל נכון, אז זה נפרץ. ענינית אני רק אומר לך שהגזרה הדרומית נוחה יותר להגנה מאשר הגזרה הצפונית.

ש. כן?

ת. יותר נוחה. אני מכאן יכול לעשות השהייה עד נפח שלושה ימים. כל השטח הולך בגלים, ויש פה מעברים הכרחיים.

ש. זה שונה ממה שאמרו לי אחרים, כולל יאנוש.

סא"ל נפשי

עותק מס'.1.

ת. הגזרה הדרומית בנויה כגלים. יש פה ערוצים שהולכים ממזרח למערב. לדוגמא: אם אני יושב כאן על המעבר הזה שזה מעבר טוב - מעבר הזויתנן (נחל הזויתנן שאני לוקח אותו שזה ערוץ).

ש. אז אתה אומר, שציר הנפט נחתך לרחבו בכיוון ניצב ע"י נחלים?

ת. בדיוק, וזה יוצר רכסונים נמוכים, ואפשר לנהל קרבות השהיה מרכס לרכס. זה בגזרה הדרומית, ותראה איזה מרחב יש לך בגזרה הדרומית ובגזרה הצפונית תסתכל מכאן לקוניטרה - 2 ק"מ - באזור שהם פרצו מתל אשיחה, החרמונית - ארבעה ק"מ הם בכביש; ואם הם בכביש אז גמרנו - הם בגונן כבר, כי אין פה מה שיעצור אותם, ובגזרה הדרומית תראה איזה מרחב יש עד לפה. אני כבר לא מדבר על המפה, אני מסתכל על השטח. אני ידעתי שאם אני עוזב את השטח הזה - גמרנו.

ש. החרמונית והבוסטר...?

ת. את הרכס הזה, את כל הרכסים ואת העמדות כפי שנקבעו: אם אני עוזב את 107, שזה שטח נחות, אין לי מקום אחר להחזיק טנקים בעמדות, כי כאן אני מיד על הכביש הראשי וגמרנו - אני נוסע לנפח: אין מה שיעצור פה; ובגזרה הדרומית עד לנפח אני יכול לנהל קרבות השהיה. כל תרגיל חטיבתי ב-רמה"ג נגמר ב-שב"ש באזור סינדיאנה. לא היה תרגיל שלא נגמר ב-שב"ש חטיבתי - אוגדתי באזור סינדיאנה. אם אי-אפשר היה לעשות את זה במלחמה - אינני יודע. אני באמת לא יודע מה היה שם, באמונה. מכל מה שניסיתי להבין - לא ידעתי מה קורה.

ש. בכל התרגילים היתה השהיה מפיתחת רפיד...

ת. לא, לא. כל התרגילים בסופו של דבר נגמרו ב-שב"ש באזור סינדיאנה.

ש. איפה הם התחילו?

ת. הם התחילו מהשפך, זה לעלות לכאן למעלה לאזור מזרעת קוניטרה, אחר כך לאורך הצירים להגיע לפה - לסינדיאנה ופה לעשות שב"ש, או שהיינו מגיעים מהצפון, עולים...

ש. ה-שב"ש זה תמיד בסינדיאנה?

ת. זה היה שיקול תרגילי אף אחד לא חשב על נפח אז, שנפח תיפול אבל זה אזור אידיאלי לעשות שב"ש.

ש. האם היתרון שלהם בראיית-לילה הורגש בזמן ההיתקלות בלילה?

ת. לא.

ש. גם לא בגזרה הדרומית, מפי האנשים שלך?

ת. אני לא יודע. בגזרה שלי אני לא איתרתי שהם השתמשו ב-א.א.

ש. הם גם לא תקפו אותך במיוחד?

ת. הם תקפו. תראה, עיקר התקפות הלילה היה בזוקאים. אתם שמעתם את תכניות הרדיו על הבלימה ועל הפריצה?

ש. כן.

ת. נו, מה שאתה שואל אותי, שאלו גם שם.

ש. את מי? אותך?

ת. גם אותי.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. זה בגלי צה"ל?

ת. לא. בגל הקל - ברשת ב'. זו סדרה שנקראת "אחרי קרב", אז היו 3 כתבות על הבלימה ועל הפריצה.

ש. שמעתי על זה, וגם קראת "במחנה", אבל זה לא בדיוק עדות בשביל ועדת חקירה. למה, אם כך, הצליחה הפריצה בדרום רמת הגולן?

ת. אין לי מושג. תשאל את עודד. מה אומר עודד? למה זה צליח?

ש. הוא טוען שלאויב היתה עדיפות בטנקים.

ת. מה זה עדיפות? מספרים זה אותו דבר.

ש. לא, בלילה היה שם לאויב מספר יותר גדול.

ת. אבל הם הגיעו בלילה. בלילה הם לא קיבלו תחמושת. מה הם עשו בלילה? מה עשה עודד בלילה? איפה הוא עמד? פה היה הציר המרכזי והוא עמד פה, ואחר כך הוא עלה לתל פארס, נכון?

ש. כן.

ת. נו, אז מה היה?

ש. אז הגדוד לא קיבל תחמושת.

ת. אז הגדוד לא קיבל זה ולא קיבל זה...

ש. ואנשים נטשו טנקים.

ת. שמע, אני יכול לתת לך רשימת שמות של אנשים, שאם תקרא להם מהר, כי אתה צריך לגמור את העבודה מהר, יכול להיות שתתבהר לך התמונה.

ש. מי הם?

ת. אני מוכן להכתיב לך: מ"מ בשם נתן לוי (זה היה בתל-סאקי), בחור בשם ניר עתיר שהיה בתל-סאקי. היום הוא קצין ואז הוא היה סמל. היום הוא אצלנו בחטיבה. אולי בכלל כדאי שתעלה למעלה, תעשה את זה יותר מהר.

ש. בסדר אני אעלה, הייתי כבר פעם עם יאנוש.

ת. אז השניים האלה. ישנו ה-מ"מ של 114 שהגיע אלי אחר-כך למעלה בצפון - לחמן, יש לי - עוזי שהוא היה ה-מ"פ של הפלוגה השניה שהיתה בחושניה, והיום הוא מ"פ אצלנו בחטיבה. יש לנו את ברק, שהוא מג"ד 82, יש לי את צ'ס.

ש. כולם אצלך בחטיבה?

ת. עד כאן זה שמות אצלי בחטיבה. שמות שלא בחטיבה - זה גבע (היה מ"פ ב-82 והיום בחטיבה 7). אבל האנשים האלה ישנם כאן, אתה יכול לשאול אותם.

ש. איפה החטיבה שלכם כיום?

ת. מפקדת החטיבה בעלקה, ה-חפ"ק החטיבתי נמצא בצומת מעין.

סא"ל נפשי

עותק מס' 1.

ש. מי מפקד החטיבה שלכם?

ת. עמוס כץ. יש פה קאדר רציני של אנשים שהיו בדרום, שאפשר לשאול אותם. יש פה את ה-קמ"נ החטיבתי, ויש את הרשתות קשר של חנן שהוא הקליט. אז זה צ'יק-צ'ק תוך שבוע ימים אתה יודע את הכל.

נבו - בגלל המצב אינני יודע אם אוכל להוציא האנשים לתחקיר אך כשתרד הכוננות אני חושב לעשות זאת. תודה.

עותק מס' 1.. מתוך 7 עותקים
מסמך זה מכיל 3 עמודים

עדותו של סא"ל יאיר נפשי

מיום ה-16 לאפריל 1974

ש. האם שמשת ק. אג"מ של 188 בעבר - ומתי עזבת תפקיד זה.?

ת. שימשתי בתפקיד, אם אינני טועה, עד אוגוסט או ספטמבר 72.

ש. מי היה מפקד החטיבה בזמנך?

ת. היה אל"מ ברעם, ואחריו אל"מ פלד

לשאלתך בעניין תכנונים, היו לנו 2 תכנוני יסוד, אחד זה חומה, עם פיתוח של מה שנקרא חומותיים, הדבר השני זה "סלע", "סלע" תוכנית ההגנה על רמת הגולן. חומה היא תוכנית קטנה יותר, תכלית התכנית - לשמש כוח כולל במסגרת הכוחות שנמצאים כרגע ברמת הגולן פלוס תוספות קטנות עד לכניסת "סלע", כלומר 12 שעות הראשונות. זה כביכול חומה - אם אני לא טועה במספר השעות. מבחינת השריון יש לנו עוד את גדוד המילואים שלנו, 39, שאנחנו מגייסים.

ש. סליחה, אתה לא מערבב את זה עם תוכנית ששמה "חול ים"?

ת. לא מכיר שם "חול ים" בכלל.

ש. מה היו ההכנות למלחמה, אם בהיותך מג"ד 74 מבחינת תכנונים מבצעיים, והתקפות נגד וכד'? נחזור אם כך לתוכנית "חומה".

ת. אני מוכרח להתחיל מ"סלע".

היה תכנון גם מ"סלע" להתקפות נגד מעבר לקו שהיה להם שמות של מטבעות. אני נתבקשתי לחפש את זה הפכתי את כל הארכיון שלנו ולא מצאתי, בפיקוד צפון אין יש את זה. התקפות הנגד, אם זה יעזור למען ההיסטוריה, נקראו בשמות של מטבעות וזה היה קופיקה, סנט, דולר, ועוד שמות של מטבעות אני כבר לא זוכר איזה בחרנו אז. וכל זה נעשה במסגרת תכנונים להתקפות נגד כאשר המפקדה שהורתה לנו לבצע את התכנונים - היתה אוגדה 36, התכנונים עברו את מפקד האוגדה דאז - שהיה גורודיש. ותויקו אצלנו בפקודות מבצע. כאשר לכל התקפה יש פקודת מבצע עם כל הכוחות, השלבים,.

ש. אני מדבר על התקפות "סלע" עד קו הגבול.

התיקים שאמרת היו להתקפות מעבר לגבול או מעבר.

ת. היה לנו דבר נוסף שזה - עד קו הגבול. עד קו הגבול התבסס על קוי בלימה שהיו מסוכמים, מסויירים ומוכרים על ידי כל הכוחות בשטח, ברור שעל ידי הסדיר יותר טוב. אבל גם אנשי המילואים ששייכים לאוגדה 36 ביצעו את הסיורים להכרת כל קוי הבלימה.

ש. מה זה קוי בלימה?

ת. קוי בלימה זה אותם תואי שטח, שאותם בחרנו אחרי סיור והערכת מצב בשטח שאם נתפוס אותם ולו גם עם כוחות קטנים נוכל לבלום.

ש. זה לא התקפות נגד אלא זה מערכים לפריסה.

ת. אנחנו קראנו לזה "תוואי בלימה".

ש. אבל הכוונה למערך נגד חדירה.

ת. כן.

ש. האם הייתה תכנית להתקפות נגד הכוללת שטח השמדה, תוכנית אש ועם תוכנית מכשול.

ת. אתה מפרט יותר מדי, לא עד כדי כך, אבל בוא אני אסביר לך מה היה.

במסגרת ההתקפות עד קו הגבול היתה לנו שפה משותפת בין הכוחות על מפת "ברק". שהוכנה בשעתו ע"י חטיבה 188, על דעת פיקוד הצפון, כן יצאה סידרה נוספת של המפה הזאת, היא היתה צריכה לתת התקפות נגד, את הצירים העיקריים של ההתקפות.

סודי

ש. אני מבקש להתייחס להתקפות נגד, מערכי חדירה בשטחנו שנעשו לפני המלחמה ואם היו תוכניות כאלה בהשוו ה לפרוט התכניות שהיה לתוכניות כאלה - מעבר לגבול.

ת. לגבי התקפות נגד בשטח פנים בוצע ארגון שטח הוכנה מפה לעניין הזה. נעשה סיור מפקדים להכרת שטחי ההשמדה והעמדות השולטות עליהם, לא הועלה שום דבר בכתב. כך שאם אתה מתכוון לתוכנית מסודרת שכל כוח שיכול להגיע מכל מקום שהוא שיהיה לו זמן לקחת היה ולהתכונן להכיר את השטח ולאחר מכן - לקחת את התיק וללמוד מה לעשות **בתואי שטח** זה או אחר, לא היה דבר כזה.

ש. לגבי שטח חוץ?

ת היה, כלומר, היו דבריש כתוביש היו התקפות נגד במסגרת "**סלע**" וכהכנה ל**זאב ערבות** וזה ביים ותוכנן והועלה על פקודות מבצע.

ש. האם גם לא היו תוכניות כתובות. נגיד לפחות מסודרות. לגבי התקפות מקבילות, לדוגמא, אלו תוקפים מוצבים שלנו?

ת. לגבי מקבילות - כן, אבל עם הכניסה פנימה לשטח שלהם.

ש. לא בשטח שלנו?

ת. לא בשטח שלנו.

ש. האם לדעתך זה נובע מתוך ראיית הקרב **ברמה הפוקדת**, שאנחנו תמיד נתקוף אותם בשטח - ושלא תהיה סכנה שהם יחדרו לשטחנו?

ת. אני כבר די הרבה זמן **ברמת הגולן** אף פעם לא לקחו בחשבון שאת הבלימה נצטרך להתחיל **בסינדיאנה** ובנפח.

ש. השאלה שלי לא מכוונת לשטח עומק כאלה, אלא לשטחים, שנמצאים במרחק, נניח קילומטר מהקו הסגול בשטחנו.

ת. בשטחנו - לא. זה לא הועלה. זה סוייר בשטח על ידי הכוחות שלנו.

ש. תקן אותי אם אינני אומר נכון: תכננתם בפרוט של שטחי השמדה, צירים שאתם מגיעים לאזור הקרב הזה. היו לכם קודים למתן הוראות להגיע לצירים האלה. עמדות מסומנות שסיירתם את הגישה אליהם, גם בראות גרועה.

ת. נכון.

ש. וזה כבר עמדת בהירות גבוהה וחבל שלא היתה לכל הכוחות במלחמת יום הכיפורים, אתה מעיד שחסרו מספר אלמנטים חשובים, שהם תוכנית תמרון מדוייקת, תוכנית אש, איגודי כוחות וכו'.

ת. אני רוצה שתדע, מה שהיה בשטח - היתה לכל מחלקה פקודה.

ש לא על זה אני שואל, אני שואל על התקפות נגד גזרתיות שזה מדרג גדוד ומעלה.
בוא ניקח את הדוגמא הזאת, אתה שלחת את **אבנר** נדמה לי לפעולה, בין 104 ל-105, זה מהדר, שהיה ניתן לצפות אותו מראש, שהאויב ינסה לחדור בין 104 ל-105, ואתה תשלח כוח נוסף כבר נגד להתקפת נגד.

ת. כן.

ש. היה תכנון קונקרטי - שהאויב, יתנו לו לחדור לעומק, כזהוכזה ואחר כך יבלמו אותו..

ת. לא.

ש. האם כוכרות לך תוכניות "**גיר**" ו"**חול ים**"?

ת. לא.

ש. האם שמעת את השמות האלה?

ה. שמעתי את השמות האלה.

ש. מתי?

ת. אחרי המלחמה, לא מכיר אותם.

ש. רק אחרי המלחמה שמעת על "גיר" ו"חול ים"?

ת. ידעתי שהיו תוכניות כאלה, ואני לגבי היתה תוכנית "חומה" ותוכנית "סלע". זה הכל. לא "חול ים" שמעתי ולא "גיר". אני מניח שחלקה של חטיבה 188 באותה תכנית זה אותו דבר שהיינו מתוכננים ב-בט"ש - עם הפיתוח של "חומה" ו"סלע".

ש. האם אתה מכיר תכנון שבו חטיבה 188 תוקפת משטחינו התקפת נגד חטיבתית?

ת. לא. בשום אפשרות לא היתה התקפת נגד חטיבתית, בשטחנו.

ש. גם כשאתה היית קצין אג"מ?

ת. כן, חטיבה מפוצלת - מפקדת החטיבה וגדוד 39 - כן אבל החטיבה כחטיבה - לא.

ש. וזה בכל התקופה שלך גם כשהיית ק' אג"מ כלומר ב-3 שנות שרותך **ברמת הגולן?**

ת. לא היו.